

É P Í T É S Z

K Ö Z L Ö N Y – M Ű H E L Y

A MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA KIADVÁNYA

179

KÖZLÖNY

Építészeti programok az Ibériai
félszigeten 2007 októberében
– II. rész

Szervezeti hírek

Az ACE Közgyűlése – Brüsszel,
2007. november 30.–december 1.

„Az Év Kertje” 2007

Átadták a 2007. évi
Kós Károly-díjakat

A Magyar Építőművészek
Szövetségének hírei

Szubjektív beszámoló a 40.
SAVARIA Urbaisztikai Nyári
Egyetemről – III. rész

MŰHELY • Idősek otthona építés és rekonstrukció
(Budapest IV., Baross u. 100.)

ÉPÍTÉSZ
KÖZLÖNY – MŰHELY
179. szám
2008. január

A Magyar Építész Kamara és a
Magyar Építőművészek
Szövetsége havi tájékoztatója

ISSN 1789-0934

Kiadja:
Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
Felelős: a kft. ügyvezetője

A szerkesztőbizottság elnöke:
Eltér István
(a MÉK elnöke)

Felelős szerkesztő:
Eltér István
(a MÉK elnöke)

Szerkesztőbizottság tagjai:
Dér Andrea (MÉK),
Bolberitz Henrik (MÉSZ),
Körmendy János (MÉK)
Műhely rovat:
Kiss-Járomi Építésziroda

Szerkesztőség:
H-1088 Budapest,
Ötpacsirta utca 2.
Tel./fax: 06-1-318-2944
E-mail: mek@t-online.hu
www.mek.hu

Hirdetésfelvétel:
Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest,
Tároगतó út 26.
Telefon: 06-1-200-7330
fax: 06-1-275-3070
www.publicitas.hu

Tartalom

4 Építészeti programok az Ibériai fél-
szigeten 2007 októberében – II. rész

7 A MÉK Elnökségének
határozatai
Tisztújítás volt november 23-án
a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei
Építész Kamarájában
A Fejér Megyei Építész Kamarája
új tisztségviselőinek névsora
A MÉK Elnökségének eseménynaptára

8 Az ACE Közgyűlése – Brüsszel,
2007. november 30.–december 1.

9 „Az Év Kertje” 2007

11 Átadták a 2007. évi Kós Károly-díjakat
Infra

12 Jog – Kötelesség – Szabály – Figyelem

16 A MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZEK
SZÖVETSÉGÉNEK HÍREI:

Szemelvények a MÉSZ 2007.
november 29-i üléséről

Ami történt... MÉSZ-eseménynaptár
november

Felhívás
Házunk tája
MÉSZ Könyvtár
Házunk tája

18 Szubjektív beszámoló a 40. SAVARIA
Urbanisztikai Nyári Egyetemről – III. rész

► Építészeti programok az Ibériai félszigeten 2007 októberében – II. rész

Porto, EFAP Konferencia és Közgyűlés

Az Európai Építészetpolitikai Fórum esedékes rendezvényét a Portóhoz közeli Matosinhosban rendezte meg a Portugál Építészakamara. Itt született Alvaro Siza Vieira, Portugália emblematikus építész, és több épülete is épült ebben a kisvárosban, melyek közül szinte mindet megmutatták a rendezvény utolsó, hagyományosan szakmai kirándulást jelentő napján. Itt áll egy négy kis lakóházból álló együttes, a Leca Strand az óceán partján, ami még üres medencéivel is lenyűgöző látvány volt, és ettől nem messze a Boa Nova Tea-ház. Itt fogják felépíteni szintén Siza tervei szerint az Építészet Házát, és ő tervezte Portóban az Építész Kar egyetemi épületeit is.

De a másik legismertebb portugál építész, Souto Moura több projektje is ezen a kis területen valósult meg. Matosinhosban az óriási fejlesztési területként felfogott Tengerpart építészeti arculatát ő álmodta meg, a portói Tengerparti Sétány folytatásaként. Ennek tervezője Manuel de Sola-

Morales. De S. Moura építette a Matosinhos közepén álló könyvtárat, Portóban a Közlekedési Múzeumot, a most épülő, rendkívül elegáns, letisztult Burgo Tower kettős irodaépületet, sőt a portói metro Casa de Música nevű állomását is.

Matosinhosban a Városházát is fontos épületnek tartják. Az 1974-es demokratikus berendezkedés után, az 1980-as évek elején épült, és építészeti megoldásában segíteni, tükrözni akarta az ország demokratikus működését. Ennek megfelelően a tanácsstermek nyíltak, egyszerűen nincsenek fallal körülvéve, hogy bárki hallhassa, akár bekapcsolódhasson a tárgyalásokba. Emlékeztet a gondolat a Reichstag újjáépítésére – csak sokkal korábban született. Az EFAP rendezvény a Közgyűlés termében folyt, mely, szintén falak nélkül az egyik emeleti szint egy részét kitöltötte.

A rendezvény központi témája az „Építészet és Környezete” volt. Nagyon sok szó esett arról, hogy az épületeket csak környezetükkel együtt lehet átgondolni, megtervezni, értékelni, nagyobb léptékben pedig a területfejlesztés és a tájtervezés is témája volt az előadásoknak. Portugália kapta a

feladatot, hogy az EU területfejlesztési koncepciójához kidolgozza az alaplépéseket. Nagymértékben támaszkodni kívánnak ebben a Lipcsei Chartára, de a folyamatot az EU tagállamainak az irányításával, ugyanakkor az Európai Unióval és az Európa Tanáccsal együttműködésben akarják véghez vinni. A cél egy új, fenntartható, szolidaritási elveken is nyugvó európai modell, a gazdasági növekedés elősegítése és munkahelyek létesítése, a területfejlesztés újfajta megközelítése, párbeszédet teremtve a gazdaság és a tudomány között, erősítve a mobilitást, és ugyanakkor a területi kohéziót, és a jobb területfelhasználást. Fontos az épített örökség hasznosítása, az integrált fejlesztés és ehhez új munkamódszereket, gondolkodási formákat kell alkalmazni. Sokszintű, sokszereplős, egymással kommunikáló döntéshozatali rutint kell megvalósítani.

Ismét sok szó esett arról, hogy az építészet a művészet területéhez is tartozik – s mint ilyen, része a kreatív iparnak, mely jelentős tényezője az EU gazdasági aktivitásának. Az építészet Európa sok országában a médiák élvonalába került. Nagyon fontos,

Casa de Música (Rem Koolhaas)

FOTÓK: RÁCZ JOLÁN

Burgo Tower (Souto Moura)

hogy eközben mindig a minőségre, az építészet felelősségére, az életminőséget meghatározó jelentőségére koncentráljunk.

Jó összehasonlítást kaptunk ismét Hollandiából, ahonnan az országos főépítész tájépítészeti tanácsadójának munkájáról kaptunk előadást, sokszor említve a nemzeti építészeti politika által meghatározott 10 nagyprojekt végrehajtását. Eközben, Hollandiában magától értetődő módon, a vízgazdálkodással, szélenergia-hasznosítással kapcsolatos építészeti szabályozásról is hallhattunk.

A francia előadó irigylésre méltó helyzetet vázolt fel a hazájában működő oktatási, szervezeti háttérrel, mely mind az építészeti, épített környezeti minőség ellenőrzését, befolyásolását biztosítja.

Az EFAP saját dolgait tekintve Rob Docter jelenlegi elnök, aki a szervezet létrehozásában és folyamatos életben tartásában elévülhetetlen érdemeket szerzett, felvázolta az EFAP létrejöttének történetét és össze-

foglalta céljait, eredményeit, jelenlegi helyzetét. Korábbi írásainkban ezt már ismertettük, de számunkra is tanulságos volt együtt, folyamatában áttekinteni a szervezet meglétének értelmét, jelentőségét.

A három pillér mellé (kormányzati, szakmai, kulturális) felvetődött, hogy az oktatási intézményeket is fontos lenne integrálni az EFAP-ba, mellyel a Közgyűlés egyetértett.

A balti államok hangsúlyosan kérték az EFAP támogatását a jelenleg készített építészeti politikájukhoz. Ekkor Rob Docter megjegyezte, s ez számunkra is megszívlelendő jó tanács, hogy nagyon fontos, hogy a politikával együtt beépítsék azokat a mechanizmusokat is, amelyek a politika megvalósítását, végrehajtását biztosítják. Ezt a jól szervezett Hollandia szinte rögtön meglépte a különböző szervezetek megalapításának a politikában való meghatározásával (Berlage Institut, Netherlands Architecture Insitut, Architecture Fund, stb.). Rob megjegyezte, hogy a skótok utólag, de szintén felállították azt a szervezetet, amely a politika érvényesítéséhez kell. Ez a szervezet az Architecture+Design Scotland (A+DS), melynek részletes ismertetését a Kamarai Közlöny 2005. december–2006. januári számában közzé tettük.

Az Eiffel irodában tervezett kétszintes híd

Örömmel fogadták a három új, tagnak jelentkező szervezet között a magyar kormányzati pillér szerepét betöltő ÖTM Építészeti és Építészeti Főosztály tagsági kérelmét. Felmerült viszont, hogy a még teljesen hiányzó Csehországot fontos lesz bevonni a szervezet munkájába, hiszen hamarosan eljön a cseh EU-elnökség ideje, s akkor fontos feladatuk a cseh építészeti szervezeteknek az esedékes EFAP rendezvény megszervezése. Mindezt még jobban aláhúzza az a tény, hogy immáron nem először, a nem EU-tag Norvégia és a még csak várományos Törökország is részt vesz a szervezet rendezvényein. Sőt, Portóban a világ többi részén az Ibériai félsziget nyelveit beszélő távoli országok is jelen voltak, mint például Brazília, Mozambik vagy Angola.

Még néhány szó Portóról

Számomra megdöbbentő volt a Világörökségi belső városmag elhanyagoltsága, az ott lakó emberek életkörülményei. Ennek tökéletes kontrasztját alkotta a régi városrész peremén az égből lepotytyantott (számomra ilyen érzést keltett) csiszolt drágakő, vagy meteorit, a Casa de Música. Kívül-belül rendkívül izgalmas építészeti elemény. A térképzés nagyvonalúsága és bőkezűsége, az anyagok használata – sima beton, selyemfényű, magas minőségű acél és üveg hihetetlen mennyiségben –

Porto belvárosa

A katedrális melletti rendház kerengője

egészen kivételes érzetet és térélményeket nyújt, és alkalmazva van a portugál építészetre jellemző színes kerámiaburkolat is – izgalmas és újszerű felfogásban. Újdonság az is, hogy a nagy koncertterem „szinpadának” végfala üveg, ami előtt szintén, ezúttal színezett panelekkel készült üveggel képez háttérrel a muzikusok mögé, amelyen napközben átsüt a nap. A kis koncertteremnek meg a közlekedő felé eső fala üveg, amelyen keresztül az épp arra járó betekinthez a koncertre, vagy az ott folyó próbára. Sokhelyütt hullámos üveggel határolja a tereket, kifelé is, több emelet magasságban, ami izgalmas játékra csábította az ott szaladgáló gyerekeket. Elgondoltam, hogy azok az iskolások esetleg azokból az egykor gazdag, választékos kialakítású, de ma szinte rothadó belvárosi házakból kerültek ide; egy dúsgazdag király elvarázsolt kastélyába... Jól van ez így? Abból a pénzből, amiből ez a bőségesen megtervezett, de funkcióval igazán ki nem töltött épület-csoda megépült, épületsorokat, emberi életek sokaságát lehetett volna feljavítani, minőségivé tenni. Tudom, ezek nem mérhetők össze ilyen egyszerűen. Nem lesz népszerű a következő gondolat-sor, de mégsem hallgatom el, hogy azóta is bennem motoszkál, hogy hisz a Casa de Música nem helyi építész műve. Nem biztos, hogy eléggé beleélte magát annak az országnak a helyzetébe, ahová tervezett. Nem biztos, hogy igazán a helyi igé-

nyekből indult ki... A tervező Rem Koolhaas – a gazdag, nagyon gazdag Hollandiából.

Az is lehet természetesen, hogy a kiírás volt ilyen nagyra törő – hisz az építész csak ennek megfelelő épületet tervezhet. Akkor meg gyanús, hogy egy sztárepítész odacsalogatása volt a cél. A tervezési megbízást szűk körű, meghívásos pályázat alapján adták oda. (Helyi építész mondta, hogy Portugáliában a nyílt pályázatok meghirdetése ritkaság.)

Ha nem csak mint építészeti alkotást tekintem ezt az épületet (és egyre inkább meggyőződésem, hogy nem is lehet csupán eszerint véleményt alkotni), valami fals hang mindenképpen szól a Casa de Música körül. Legalábbis számomra.

Rácz Jolán

MÉK Külügyi Munkabizottság

Helyreigazítás

Az előző számban a képen szereplő épület neve tévesen jelent meg.

Az épület neve: KIA Towers

(Tervezők: Philip Johnson & John Bergee)

▶ A MÉK Elnökségének határozatai

A MÉK Elnöksége egyhangúlag az alábbi határozatot hozta: **34/2007. (XI. 16.) sz. MÉK Elnökségi határozat**

A MÉK Elnöksége úgy határozott, hogy a küldöttgyűlésre az Alapszabály, a Pénzügyi Szabályzat és a Tagfelvételi Szabályzat módosításának előterjesztését az Elnökségi ülésen megbeszélte módosításokkal

kiegészítve küldi ki a küldöttek részére.

A MÉK Elnöksége 5 igen és 1 nem szavazat mellett az alábbi határozatot hozta: **35/2007. (XI. 16.) sz. MÉK Elnökségi határozat**

A MÉK Elnöksége az alábbi elvi állásfoglalást adja ki: A „Budavár-Disz

tér 17.” tervezési területén csak nyilvános tervpályázat lefolytatását követő közbeszerzési eljárás keretében nyertesnek hirdetett tervezőtől és terve alapján lehetséges a tervezői szolgáltatást megrendelni és elfogadni, vagy új tervpályázati program alapján új tervpályázat keretében kell kiválasztani a tervezőt.

▶ A MÉK Elnökségének eseménynaptára

2007. november

Időpont	Meghívó	Esemény
Nov. 5.	Schwarczuk Ágnes	Tervpályázati Munkabizottság ülése – miskolci sportuszoda vitás ügyének tisztázása
Nov. 6.	dr. Czétényi Piroska	Esztergomi Királyi kápolna, „Vitéz János Studiolo” falfestmények restaurálása – továbbképzési konferencia a Műemlékvédelmi Tagozat szervezésében
Nov. 6.	Noll Tamás	Külvégi Munkabizottság ülése – ACE tavaszi konferencia
Nov. 15.	Szalay Tihamér	Etikai-Fegyelmi Bizottság ülése
Nov. 16.	O. Ecker Judit	Rádóczy (f) László és Tolnai Zsolt az „Év belsőépítésze 2006” évi nyertesének kiállítása a Kós-teremben
Nov. 16.	Eltér István	Elnökségi ülés – Küldöttgyűlés előkészítése
Nov. 19.	Csontos Csaba	É1 Szakmai Minősítő Munkabizottság ülése – 11 kérelem elbírálása
Nov. 19.	Hefkó Mihály	Belsőépítészeti Minősítő Szakmai Bizottság ülése – Minősítésre beadott 2 anyag elbírálása
Nov. 20.	Marosi Miklós	Felügyelő Bizottság ülése – Továbbképzési Bizottság meghallgatása
Nov. 22.	dr. Fiala István	Terület- és Településrendezési Tagozat vezetőségi ülése
Nov. 22.	Noll Tamás	Jogi Munkabizottság ülése
Nov. 22.	Eltér István	Területi Kamarák titkárainak ülése
Nov. 28.	dr. Hajnóczy Péter	Jogosultsági vizsga konzultáció
Nov. 28.	Paksy Gábor	TRMB-ülés
Nov. 29.	Szalay Tihamér	Etikai-Fegyelmi Bizottság ülése

▶ Tisztújítás volt november 23-án a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Építészek Kamarájában

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Építészek Kamarája 5000 Szolnok, Templom u. 4.
Ügyfélfogadási idő: hétfő, kedd, szerda, csütörtök 14–16-ig. Levélcím: 5001 Pf.: 67
Telefon: 56/411-614 (ügyfélfogadási

időben.) Fax: 56/512-699. E-mail: Titkárság: titkar@jnszmez.hu
Elnök: opusart@chello.hu
Honlap: www.jnszmez.hu.
Elnök: **Makai István**. Alelnök: **Vécsey Tamás**. Elnökségi tagok: **Pár Nándor**,

Tanács Lajos. Felügyelő Bizottság elnöke: **Honti Gyula**. Etikai-Fegyelmi Bizottság elnöke: **Dr. Hegedűs Annamária**. Titkár: **Dr. Gerzsenyi Ferenc**. Ügyintéző: **Ignác Zoltánné** (sürgős ügyben 30/228-0558)

▶ A Fejér Megyei Építészek Kamarája új tisztségviselőinek névsora

Elnök: **Szigeti Gyula**. Alelnök: **Göde Ferenc**. Elnökség tagjai: **Ács Miklós, Csutiné Schleer Erzsébet, Igari Antal, Schulz István, Vajnai Endre**
Felügyelő Bizottság Elnöke: **Fülöpné Nagy Melinda**. Tagjai: **Mahler György, Székely Nóra**. Etikai-Fegyelmi Bizottság Elnöke: **Erdei László**.

Tagjai: **Farkas Zoltán, dr. Fektiné Szenttamási Marianne, Karé Krisztián, Kámán Béla**

További információk:

A Fejér Megyei Építészek Kamarája irodájának címe: 8000 Székesfehérvár, Várkörút 23. fszt. 3.

A Fejér Megyei Építészek Kamarájának titkári teendőit változatlanul **dr. Andó Péterné** titkár és Gerencsér Lászlóné adminisztrátor látja el. Ügyfélfogadás: hétfő – szerda – péntek 10–12 óráig az iroda címén. Telefon/fax: 22 – 385-317
E-mail: postmaster@fm-epiteszek-kamara-ja.axelero.net

▶ Az ACE Közgyűlése – Brüsszel 2007. november 30.–december 1. A MÉK Külügyi Munkabizottságának hírei

A Közgyűlés első napirendi pontja Horvátország és Törökország Különleges tagságának elfogadása volt, melyet a tagországok jelentős többséggel megszavaztak. Az ACE alapszabálya értelmében Különleges tagsági státusz azon országnak adható, mely nem tagja az EU-nak. A Különleges tagság a Rendes tagokkal egyenlő jogokat biztosít az illető ország szakmai szervezetének, egyedül az ACE Elnöki pozíciójának betöltésére nincs lehetőségük. Eddig Norvégia és Svájc rendelkezett ezzel a státusszal.

Feszült hangulatú vitát követően egy újabb szavazás a Különleges tagság érvényességének kezdetét végül 2008. január 1-jére tette, így Horvátország és Törökország ezen a Közgyűlésen még nem szavazhatott, pedig egyes tagországok már most szívesen vették volna a friss tagok voksait.

Ezt követően az ACE új Elnökének megválasztására került sor, aki 2008-tól két évig látja majd el feladatát. A leköszönő francia Jean-Francois Susini helyére három kandidáltak, a portugál Pedro Guilherme, a finn Juhani Katainen és az ír James Pike. A jelöltek bemutatkozásuk során vázolták célkitűzéseiket és egymástól eltérő erőnyereket villantottak fel.

Guilherme inspiratív előadása fiatalos lendületet, Katainen – aki már korábban volt

ACE-Elnök – tapasztalatot, a szervezet iránti teljes érzelmi és időbeli elkötelezettséget, Pike – aki az ír építészkamara elnöke – pedig jól szervezett, hatékony működést ígért. Az első körben James Pike csak a szavazatok egyhatodát kapta meg, ezért kiesett a versenyből, majd egy újabb szavazás eredményeképpen kis különbséggel Juhani Katainen lett az ACE új elnöke. A Végrehajtó Bizottság öt megüresedő helyére heten kandidáltak, közülük a máltai Vincent Cassar, a lengyel Olgierd Dziekonski, a spanyol Jordi Querol, a francia Jean-Paul Scalabre és az angol John Wright lett a VB új tagja.

A választásokat követően a három tematikai terület koordinátora beszámolt a munkacsoportok munkájáról és a Közgyűlés további egy évre meghosszabbította a 13 munkacsoport működését. Az Elnök és a Főtitkár ismertette a 2008. évi ACE Konferencia szervezésének állását. Az elmúlt Közgyűlés óta a kedvezően alakult a rendezvény pénzügyi támogatottsága, így már biztos, hogy 2008. április 10-én Brüsszelben José Manuel Barroso védnöksége alatt megrendezésre kerül az ACE Konferencia. A felkért felszólalók – politikusok, polgármesterek, egyetemi professzorok, neves építészek – elvállalták a részvételt, így a program véglegesnek tekinthető.

A Közgyűlés hivatalos ülése ezúttal egy nap alatt lezárult és másnap különleges ülés keretében két témában – a PPP valamint a Hatékony energiafelhasználás – voltak előadások és hozzászólások. A PPP – Public Private Partnership – mint finanszírozási konstrukció az 1980-as években Angliában alakult ki, a tőkehiányos állami és önkormányzati befektetések magántőke bevonásával történő átmeneti finanszírozása céljából. A PPP gyorsan elterjedt nyugat-európában és 20 éves története mára egybehangzó tüneteket jelez és változtatásokat igényel. A kezdeti PPP konstrukcióban megvalósuló beruházások negatív tapasztalatai a következők:

- a beruházások átlagosan 117%-kal (nem tévedés, több mint kétszer) többbe kerülnek végül, mint amennyibe az elején tervezik
- a beruházások műszaki és használati minősége fokozatosan romlik, fenntartásuk terhet jelent, mert az nem gazdaságos és átgondolt
- a Public – vagyis a közszféra számára idegen, alig használható létesítményeket kap, mert megfelelő szaktudás hiányában nem képes képviseltetni magát a kezdeti döntésektől az átadáson át az üzemeltetésig bezárólag
- az Építész a Private – vagyis a Magánbefektető oldalán jelenik meg, elszakadva a Public – vagyis a valós Megbízói oldaltól, ezért utóbbi érdekeit nem, vagy csak korlátozott mértékben képes képviselni.

A fenti negatív tapasztalatok alapján a nyugat-európai országokban az alábbi változtatásokat vezették be a PPP területén:

- a Public – vagyis a Megbízói oldalán a programalkotás kezdetétől a létesítmény átadásáig Építész dolgozik, együttműködve a nyertes Privát – Magánbefektető Építészével

Cityscape

gigviszi a létesítményt a megvalósításig.

A különleges ülés második témája az energiatudatos építészet volt, amelyen angol és osztrák példák voltak láthatók. Tanulással szolgált a Voralberg tartományban elterjedt előregyártott technológiával épített házak gyakorlata, mert az előregyártás üzemi körülményei között nagyobb biztonsággal lehet a magas hőtechnikai igényű elemeket előállítani

– a magánbefektetők pályáztatása előtt tervpályázaton választják ki a legjobb építészeti megoldást és Építészt, aki vé-

Az előadások teljes anyaga megtalálható az alábbi weboldalon: <http://www.ace->

cae.org/MemberN/Content/EN/min/gas/sp011207.html

Brüsszel városának egyik számomra különösen izgalmas új eleme a Cityscape, a faszerkezetű „kerekdő” vagy „felhő”, melyet egy üres építési telken állítottak fel Arne Quinze képzőművész tervei alapján. A 40x25 méter befoglaló méretű, 18 méter magas építmény fa tartóoszlopait leszámítva csak összeszőgezett lécekből áll. Hasonló szerkezetből a művész barátaival már létrehozott egy építményt Uchronia néven a nevadai sivatagban, melyet elkészülte után látványos performance keretében porig égettek. A brüsszeli műre nem ez a sors vár, azt egy év elteltével elemeire szedik szét és újra felhasználják.

A brüsszeli alkotás megtekinthető az alábbi weboldalon:

<http://www.hungarianinstitute.be/index.php?lang=HU&p=view.news&id=1190648516.6586>

http://www.hg.hu/cikk/biomorf_colopfelho_brusszelben

Mikó László

MÉK-MÉSZ Külügyi Bizottságának tagja
ACE Kutatási Munkacsoportjának elnöke

▶ „AZ ÉV KERTJE” 2007

Beszámoló a IX. országos kerttervezési és építési nívódíj pályázatról

A SZÉP KERTEK folyóirat ebben az évben már kilencedik alkalommal rendezte meg „AZ ÉV KERTJE” országos kerttervezési és építési nívódíj pályázatot, melyen megvalósult kertekkel pályázhattak a tervezők, kivitelezők, építetők (tulajdonosok).

A pályázat célja a kerttervezés és építés fejlődésének elősegítése, valamint a környezetkultúra általános javítása, továbbá a szakmai szemléletformálás mellett a tervezők munkáinak megismertetése. A pályázat megmérettetési lehetőség a fiatal szakemberek számára is.

A pályázatra húsz pályamű érkezett be az ország legkülönbözőbb részén megvalósult kertekről Debrecentől Győrig. A bírálók munkáját nehezítette, hogy ugyan magánkertek tervezői és építői szálltak versenybe, de az eltérő adottságú területek, a különböző tervezési programok nyomán megalkotott kertek összevetése nem egyszerű még azonos bírálati elvek szerint sem.

A bíráló főbb szempontjai a következők voltak:

- téralakítás (funkcionális elrendezés),
- anyaghasználat (a kertépítészet anyagainak alkalmazása),
- növényalkalmazás (fajok, fajták, növénykarakterek),
- kertberendezési tárgyak (stílus, összhang, az épülettel és a környezettel),
- kivitelezés minősége (növényzet, műszaki részletek),
- fenntartás-gondozás (a kert gondozottsága, növényápolás).

A pályázat legfontosabb tanulsága és örvendetes eredménye, hogy lassan megszűnni látszik az a szín-, anyag- és formai

kavalkád, ami a kereskedelemben kapható legkülönbözőbb megjelenésű burkolatok és növények zavaró együttesét mutatta néhány esetben az elmúlt években.

A díjazott pályaművek visszafogott és természetes anyagokat előtérbe helyezve kiemelkedően mutatták be a kert kompozíció közvetlen és a tágabb táji környezethez való idomulást, illeszkedést. A kert látványa nem ér véget a kerítésnél.

Köszönet illeti a Tagozat által is támogatott pályázatot lebonyolító SZÉP KERTEK folyóirat szerkesztőségét és kiadóját, a támogatókat, valamint a díjátadás méltó helyszínét biztosító Debrecen Város Önkormányzatát.

A zsűri elnöke:

Szabó Gábor (okl. táj- és kertépítész, a Magyar Építész Kamara Táj- és kertépítész Tagozatának elnöke)

A zsűri tagjai:

Andor Anikó (Ybl Miklós-díjas okl. táj- és kertépítész, a Magyar Építész Kamara Táj- és kertépítész tagozatának tagja)

Dr. Jámbor Imre (okl. táj- és kertépítész, tanszékvezető egyetemi tanár)

Tegdes László (kertészmérnök, a SZÉP KERTEK folyóirat főszerkesztője)

Turcsányi Miklós (okl. táj- és kertépítész, a Magyar Önkormányzati Főkertész Szövetség vezetőségi tagja)

Kiemelt díjban részesült:

GYŐRÚJBARÁTI KERT

tájépítész: Hencz Helga

RUMI KERT

tájépítész: Dr. Józsa Miklósné

Különdíjazásban részesült:

BUDAKESZI KERT

tájépítész: Geiger Nóra & Müller Krisztina

Budakeszi kert

GÖDI KERT

tájépítész: Rendes Veronika

Elismerő oklevélben részesültek:

GYŐRÚJBARÁTI KERT

tájépítész: Munkácsi Mihály

ÜRÖMI KERT

tájépítész: Bán Karolin

DEBRECENI KERT

tájépítész: Radócz Vera

DEBRECENI KERT

tájépítész: Zsila László

BUDAPESTI KERT

tájépítész: Dr. Petrekovich Perjés András és Horányi Ágnes

BUDAPESTI KERT

tájépítész: Karádi Gábor és Karádi Katalin

Győrújbaráti kert

Gödi kert

A pályázaton részt vevő, díjazásban részesült pályamunkák a kamarai tagsághoz szükséges kreditpontokat kapnak! Ezúton is felhívjuk tájépítész kollégáink figyelmét arra, hogy „AZ ÉV KERTJE” pályázat 2008-ban is kiírásra kerül!

Szabó Gábor

okl. táj- és kertépítész,

a Magyar Építész Kamara

Táj- és Kertépítész Tagozatának elnöke

▶ Átadták a 2007. évi Kós Károly-díjakat

A 2007. évben kiadható Kós Károly-díjakra egyéni kategóriában 18, közösségi kategóriában nyolc javaslat érkezett be.

A beérkezett javaslatokat a Kós Károly-díj Bizottság november 14-én megtartott plenáris ülésén értékelte, amely alapján készített előterjesztést Bajnai Gordon úr, önkormányzati és területfejlesztési miniszter a következők szerint hagyott jóvá:

Egyéni kategóriában Kós Károly-díjban részesülő személyek (rangsorolás nélkül):

Béres István okleveles építészmérnök, Gyula Város főépítésze

Gyula Város arculata főépítésének másfél évtizedes példamutató munkája nyomán újult meg, történelmi hagyományaihoz illő módon. Béres István napi munkáját a helyi lakossággal való közvetlen kapcsolatban, érdekeinek figyelembevételével végzi, amivel széles körű elismerést vívott ki.

Sas Péter irodalom- és művelődéstörténész, Kós Károly életművének kutatója

Tudományos kutatói és irodalmi tevékenysége az erdélyi műveltségre, ezen belül különösen Kós Károly munkásságára összpontosul, amelynek révén az építészettörténet, de a napjaink építészeti gyakorlata számára is felbecsülhetetlen értékű forrásanyagot tesz elérhetővé, megismerhetővé.

Szabylár Péter Ferenc geológus és kohómérnök, közösség- és művelődésszervező

Rendkívül sokoldalú és aktív, szinte reneszansz polihisztor egyéniség, aki a jósvafői tájház megalapításától és fenntartásától a helyi közösségi élet szervezésén át a széles körű ismeretterjesztő publicisztikáig mindenféle tevékenységet művel. E tevékenységeinek közös jellemzője az örökség megtartása, az összetartozás és a műveltség iránti igény ébrentartása.

Közösségi kategóriában Kós Károly-díjban részesülő egyesületek (rangsorolás nélkül)

Isaszegi Múzeumbarátok Köre

A közel negyven éve folyamatosan működő egyesület kezdeményező és példamutató szerepet tölt be a Község társadalmi életében. Tevékenységük magába

foglalja a települési értékvédelemről a történelmi hagyományok – és ezzel összefüggő lengyel–magyar kapcsolatok – ápolásán át a közösségi élet és önkéntes társadalmi munka szervezését.

Káli-medence Környezetvédelmi Társaság

Az 1979 óta munkálkodó közösség kezdeményező szerepet töltött be a Káli-medence természeti, valamint épített környezete megóvásában. Több évtizedes kitarató és sokoldalú munkájuk eredménye jól látható: mind a táj, mind pedig az ottani települések (különösen Salföld, Kékkút, Mindszentkál és Szentbékál) lényegében megőrizte eredeti jellegét és vonzerejét. Mindez csak példamutatással, a helyi lakosság és az önkormányzatok együttműködésének megnyerésével volt lehetséges.

Kisújszállási Városvédő és Szépítő Egyesület

Az Egyesület a megalakulása óta eltelt két évtizedben sokat tett a város és környéke szépítéséért, építészeti és természeti értékeinek megőrzéséért. Kulturális szervező és kezdeményező szerepe is jelentős, meghatározó tényezője a helyi társadalmi életnek, közművelődésnek. Mindezek mellett helytörténeti kutató, feldolgozó és ismeretterjesztő tevékenységük országos szinten példaértékű.

Az ünnepélyes díjátadásra 2007. december 14-én került sor Budapesten, a Duna Palota Széchenyi termében.

Ezúton gratulálunk a díjazottaknak!

MÉK elnöksége

Közlemény

TÁJÉKOZTATÓ a tisztelt építész kollégákat, hogy az **ESZ-TERGOM, PRIMÁS SZIGETEN**, a 16380/1 helyrajzi számon létesítendő Mária Valéria Hotel épület engedélyezési és kiviteli terveinek elkészítésére élő szerződéssel rendelkezünk, melynek első szakaszát teljesítettük.

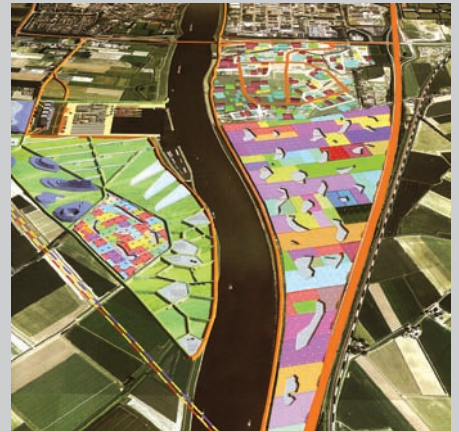
Az építési engedélyezési terveket elkészítettük, az engedélyezés folyamatban van. A szálloda továbbtervezése (kiviteli tervek elkészítése) az élő szerződés ellenére rendezetlen. A Vadász és Társai Építőművészek Kft. a pályázati és építési engedélyezési tervek szerzői jogairól nem mondott le. Felhívjuk a tisztelt építész kollégák figyelmét, hogy a szálloda továbbtervezésére a Magyar Építész Kamara etikai szabályzatának értelmében megbízást ne vállaljanak.

Vadász György É1 01-0114/06
Gyarmati Tamás É1 01-4566/06

A kamarai tagok által megjelentetett közlemények tartalmáért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

INFRA

Városi infrastruktúra és építészet, nemzetközi szimpózium, Budapest Urban Infrastructures and Architecture, International Symposium, Budapest
Időpont: 2008. február 15–16.

Programleírás

A városok működésének alapvető alkotórésze az infrastruktúra.

Ma a városfejlesztési programok legnagyobb része egyben infrastrukturális beruházás is, egy-egy nagyobb program alapjaiban határozza meg egy város vagy városrész jövőjét.

Eldönthetetlen, hogy a városfejlődés kényszeríti-e ki az infrastrukturális rendszerek fejlesztését, vagy e rendszerek fejlődése következtében alakulnak-e át a városok.

Mi az építész szerepe az infrastrukturális projektekben? Mit jelent a közlekedési vagy közműberuházások kapcsán az építészet? Milyen építészeti minőség, dizájn jön létre e fejlesztési programok során? Milyen kulturális hatása, következménye van egy-egy beruházásnak?

A konferencia célja, hogy ezekre a kérdésekre, körülményekre rávilágítson, és nemzetközi tapasztalatcsere révén szűrje le a Magyarország számára hasznos tapasztalatokat. A konferencia hangsúlyozottan interdiszciplináris. A téma fontosságát tekintve széles körű érdeklődésre is számot tarthat, így a konferenciát hangsúlyozottan nyitottá kívánjuk tenni a szélesebb nyilvánosság számára.

Regisztráció: 2008. január 15-től a www.kek.org.hu honlapon

▶ Jog – Kötelesség – Szabály – Figyelem

Törvény

Kormányrendelet

Miniszteri rendelet, vagy egyéb jogi tudnivaló
Biztatás

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Kormányrendelet

A rendelet jogokat és köteleket a településrendezés és az építés területére is meghatároz.

A fogalommeghatározások közt a zajt/rezgést keltők (üzemi zaj, közlekedési terület, stb.) és a zajtól/rezgéstől védendők (lakó- és üdülő stb. területek és a különböző funkciójú helyiségek) egyaránt szerepelnek. Kijelöli a környezetvédelmi hatóságot, a többcélú kistérségek székhelye szerinti települési önkormányzat jegyzőjét, illetve Budapesten a kerületi jegyzőt. Másodfok a felügyelőség.

Megadja a hatásterületet is, amit a terhelés és a hatás függvényében kell számítani.

Szerepelnek a létesítés zaj és rezgés elleni védelmének követelményei, a közlekedési vonalas létesítmény létesítésének és üzemeltetésének előírásai. Szabályozza a csendes övezetet és a zajvédelmi szempontból fokozottan védett területet, illetve a fokozottan zajos területet.

Az építőipari kivitelezési tevékenységről, az építési naplóról és a kivitelezési dokumentáció tartalmáról szóló 290/2007. (X. 31.) Kormányrendelet

A rendelet értékeléséről lásd Fodróczy József és Fodróczyné, Lugosi Zsuzsa okl. építészmérnökök írását.

Az építésfelügyeleti tevékenységről szóló 291/2007. (X. 31.) Kormányrendelet

A rendelet értékeléséről lásd Fodróczy József és Fodróczyné, Lugosi Zsuzsa okl. építészmérnökök írását

Egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi CXXI. törvény

III. fejezetében módosít a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényen, mondván, hogy a fogyatékosok számára a nyilvánosan meghirdetett állás esetén felvételi esélyt kell biztosítani. Aki nyilvános pályázaton munkát hirdetőnek házat tervez, tudnia kell.

A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet módosításáról szóló 298/2007. (XI. 9.) Kormányrendelet

A közcélú vízi létesítmények esetén, a belső védő övezetet magába foglaló földrészletet állami, vagy önkormányzati tulajdonba kell venni. A rendeletmódosítás ennek védelméről és vásárlással vagy kisajátítással való megszerzéséről intézkedik. (Gondolom, hogy a településrendezésnél ki kell majd térni rá.)

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. VII. 21.) Kormányrendelet módosításáról szóló 299/2007. (XI. 9.) Kormányrendelet

A felszín alatti vizek veszélyes anyagokkal való szennyezésének megszüntetéséről, illetve folyékony hulladékbefogadók határon át tartó ellenőrzéséről szól. Ha az ellenőrzés szennyezést jelez, a rendezési tervben kell majd újat kijelölni.

A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény

A törvény megadja a kisajátítás lehetséges közérdekű céljait, köztük a minket érintő terület- és településrendezést, a különböző infrastruktúra hálózatok elhelyezését, a kulturális örökség- és természetvédelmet, az építésügyi korlátozások felszámolását és az ingatlant terhelő

közérdekű használati jogok megszüntetését. A legtöbb kisajátítást a településrendezési tervben való megjelenítés alapozza meg.

– Pontosítja a törvény azt is, hogy mikor kezdeményezheti a tulajdonos a kisajátítást, nevezetesen, ha a szabályozás olyan közérdekű célt határoz meg a területre, amelynek megvalósítása a tulajdonostól nem várható el, illetve ha az infrastruktúra elem átvezetése a rendelkezés szerinti használatot jelentősen(?) akadályozza, vagy megszünteti.

– Rögzíti, hogy a kisajátítással érintett ingatlan – területhasználattól függően – hogyan osztható meg; illetve a tehermentes megszerzést.

– Külön cím foglalkozik a kártalanítás szabályaival, érintve azokat az eseteket is, amelyekben nem jár kártalanítás. Itt esik szó a pénzben történő kártalanításról és arról az esetről, amelyben csereingatlanul kártalanít közösség nevében eljáró.

– A törvény pontosítja a kisajátítási eljárást, amelyet a közigazgatási hivatal végez, kérelemre indul, kisajátítási terv alapján zajlik; a kisajátítási határozatot, s hogy annak mire kell kitérnie, annak fellebbezhetetlenségéről és bírósági megtámadhatóságról, a jogerőre emelésről; a birtokbaadásról, a felhasználásról (közösségi cél), a kisajátítás előtt végezhető előmunkálat (mérés, lőszermesztés, régészeti feltárás, stb.) és az ezekért is járó kártérítésről.

– A törvény módosítja az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Építési tv) 27. § néhány bekezdését a kiszolgáló út céljára történő lejegyzés szabályairól.

Az „Árpád-házi Szent Erzsébet születésének 800. évfordulójára” emlékerme kibocsátásáról szóló 13/2007. (XI. 13.) MNB rendelet

Egy 5000 Ft-os, nagyon szép érme egy kedves szentünkről.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az évelő, lágyszárú energia-

ültetvények telepítéséhez nyújtható támogatás igénybevételeinek részletes feltételeiről szóló 71/2007. (VII. 27.) FVM rendelet módosításáról szóló 133/2007. (XI. 13.) FVM rendelet

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a rövid vágásfordulójú fás szárú energiaültetvények telepítéséhez nyújtható támogatás igénybevételeinek részletes feltételeiről szóló 72/2007. (VII. 27.) FVM rendelet módosításáról szóló 134/2007. (XI. 13.) FVM rendelet

Akit a korábbi megújuló energiás ügyek érintettek, jó, ha tudja.

A termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény módosításáról szóló 2007. évi CXXIV. törvény

A törvény építési szempontból a következőkről rendelkezik: az építési hatóság igazolja az ingatlanügyi hatóság kérésére, hogy a belterületi mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló terület, építési teleknek, vagy területnek minősül-e, és pontosítja az ilyen terület fogalmát.

A magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007. (XI. 14.) Kormányrendelet

A rendelet megadja a földrajzi nevek típusait, létrehozza az FM irányításával a Földrajzinév-bizottságot, meghatározza feladatait; megalapítja a Földrajzinév-tárat, amelyben minden KSH szerinti földrajzi névnek szerepelni kell, s amely nyilvános.

A Magyar Köztársaság hosszú távú fenntartható fejlődésével kapcsolatos tervezési és egyeztetési folyamatról szóló 100/2007. (XI. 14.) OGY határozat

A fenntarthatóság érvényesítését kívánja elérni a stratégia segítségével az OGY. Ennek érdekében létrehozza a Fenntartható Fejlesztési Tanácsot, amelynek munkájában közreműködni felkért szervek közt találjuk a kamarákat is. (Jó emberrel kellene rá készülnünk!)

Egyes adótörvények módosításáról szóló 2007. évi CXXI. törvény

A következő törvényeket módosítják kisebb-nagyobb mértékben (kötelező továbbképzés anyagaihoz?):

- A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvényt,
- A társasági adóról és az osztalékról szóló 1996. évi LXXXI. törvényt,
- Az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. törvényt,
- Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvényt,
- Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járulékról szóló 2006. évi LIX. törvényt
- A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvényt,
- Az energiaadóról szóló 2003. évi LXXXVIII. törvényt,
- A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvényt,
- A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényt,
- Az illetékekről szóló 1990. évi XCII. törvényt,
- A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvényt,
- A luxusadóról szóló 2005. évi CXXI. törvényt,
- Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvényt,
- A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvényt,
- Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvényt,
- Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvényt,
- A magánnyugdíjakról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvényt,
- A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényt,
- A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvényt,
- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvényt,

- A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvényt,
- A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvényt,
- A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvényt,
- A fiatalok étkezési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvényt,
- Az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvényt,
- A környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvényt,
- A regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvényt,
- A biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvényt.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény

A törvény a termőföld termőérték szerinti minősítését is elvégzi végre. Részünkre a terület- és településrendezés keretében jelent feladatot, mert intézkedik a belterületbe-vonhatóságról, a termőföld beépítésre szánt területeként történő használatáról, a termőföld elhordásának megakadályozásáról szél- és vízerózióval veszélyeztetett területen, illetve a bármiféle beruházás (infrastruktúra, stb.) esetén kötelező talajvédelemről.

Az Európai Szabadalmi Egyezmény 2000-ben felülvizsgált szövegének kihirdetéséről szóló 2007. évi CXXX. törvény

Szervezet, pénzügyek, eljárás – benyújtás, eljárás, várakozás, felszólamlás, fellebbezés, határozat – nyilvánosság, stb. Akit érint, a MK 157. (2007. november 20.) számában találja.

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról szóló 2007. évi CXXXIII. törvény

A törvény hatályába emelik a felszín alatti víz termelésével együtt nem járó geotermikus energia kutatását, kinyerését és hasznosítását.

Pontosítja a tv. hogy a használaton kívüli mélyfúrásokkal kapcsolatos tájrehabilitációs munkát kinek kell elvégezni. A bányavállalkozótól a koncessziós szerződésben a környezeti károk megszüntetésére alkalmas biztosítékot kell előírni. Ha nem adja, a bányafelügyelet a bányászati jogát megszüntetheti.

A törvény a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvényben felhatalmazást ad a Kormánynak, hogy a megtérülő energiák átvételi módját és árát rendeletben meghatározza.

Az új Kormányzati Negyed létrehozásával kapcsolatos intézkedések-

ről szóló 1001/2007. (I. 17.) Kormányhatározat módosításáról szóló 1090/2007. (XI. 27.) Kormányhatározat

Az intézkedés joga a „Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter” helyett a pénzügyminiszterre száll. A 2007. február 15-i határidő (most!) módosul „folyamatos”-ra.

A Pénzügyi Szervek Állami Felügyeletéről szóló 2007. évi CXXXV. törvény

A korábbi hasonló 1999. évi CXXIV. törvény hatályát veszti. A MK. 162. (XI. 28.) számában jelent meg több pénzügyekről szóló törvénnyel együtt.

Egyes iparjogvédelmi törvények módosításáról szóló 2007. évi CXLII. törvény

Jelentősen módosítja a találmányok szaba-

dalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvényt, és néhány pontban a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvényt. [A MK. 163. (XI. 29.) számában jelent meg.]

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény módosításáról szóló 2007. évi CXLV. törvény

Az Országgyűlés az egészséges környezethez való alapvető jog védelme érdekében külön biztosként megválasztja a jövő nemzedékek országgyűlési biztosát.

Nagyon jó, hogy a környezet egyre komplexebb veszélyeztetése idején ilyen jellegű tisztség született. Jogai, hatásköre, stb. a Magyar Közlöny 164. (november 30.) számában található.

Győr, 2007. december 1.

Körmendy János

A 290/2007. (X. 31.) és a 291/2007. (X. 31.) kormányrendeletek tervezői szemszögből

Kedves Olvasó, talán indokolt bevezetőként elmondani, hogy alkalmi szerzőként e rovat állandó gondozója, Körmendy János kollégánk és barátunk felkérésének teszünk eleget, mikor két most megjelent, 2008. január 1-jétől hatályba lépő kormányrendeletre hívjuk fel a figyelmet, napi tervezői gyakorlatunk és tapasztalataink szemüvegén át vizsgálva őket, nemcsak tervezőként, de a Győr-Moson-Sopron Megyei Építész Kamara tagjaiként kamaránk munkájában régóta közreműködő, különféle választott tisztségeket viselő építészekként is.

Nem tisztünk itt minősíteni vagy fontosság szerint rangsorolni a szinte szünet nélkül sorjázó új, vagy már ismert korábbiakat módosító építésügyi jogszabályokat, de túlzás nélkül megállapíthatjuk, hogy kamarai tagjaink mindennapi szakmagyakorlását jelentősen érinteni fogja a **290/2007. (X. 31.) Korm.rendelet „az építőipari kivitelezési tevékenységről, az építési naplóról és a kivitelezési dokumentáció tartalmáról”,** s nem lesz figyelmen kívül hagyható **„az építésfelügyeleti tevékenységről” kiadott 291/2007. (X. 31.) Korm.rendelet** sem.

Némi részrehajlással szívesen említenénk kamaránkat kizárólag a tervezést főhivatásként gyakorló építészek testületeként, de a kép ennél köztudottan összetettebb, ha a MÉK által nyilvántartott, inkább a kivitelezéshez kötődő szakemberek köréről sem feledke-zünk el.

Egy biztos, tagjaink döntő többsége rövidesen elkerülhetetlenül alkalmazó alanyává válik majd az új rendeleteknek, hiszen a

290/2007-es rendelet hatálya kiterjed az építőipari kivitelezési tevékenység minden szereplőjére, így a megvalósításában résztvevő építető, beruházás-lebonyolító, tervező, tervellenőr, kivitelező, felelős műszaki vezető, tervezői művezető és építési műszaki ellenőr feladataira is.

Már ebből az összefoglaló felsorolásból is sejthető, hogy néhány korábban hatályba lépett jogszabály, pl. a jól ismert, az építésze-ti tervek tartalmi követelményeit összefoglaló, bár eddig is többször módosított 45/1997. (XII. 29.) KTM rendelet részben „felül-íródik” általa, mások pedig, így pl. „Az épített környezet alakításáról és védelméről” rendelkező 1997. évi LXXVIII. törvény, vagy éppen „a településtervezési és az építésze-ti-műszaki tervezési, valamint az építésügyi műszaki szakértői jogosultság szabályairól” kiadott 104/2006. (IV. 28.) Korm.rendelet még fokozottabb jelentőséget kapnak alkalmazásakor.

Fontos tudni, hogy „a közbeszerzésekről” szóló 2003. évi CXXIX. törvény hatálya alá tartozó építési beruházások eddig ott nem szabályozott kérdéseiben is ezt a jogszabályt kell alkalmazni. A 38 nyomtatott oldalnyi rendelet teljes megismerése mindenkinek ajánlott, de érdemes kiemelni már itt a tervező, a tervellenőr, és a tervezői művezető szerepét, jogait és kötelességeit érintő előírásokat.

A 8. § bekezdéseiben az írásba foglalandó tervezési szerződésről és a kiviteli tervdokumentációhoz csatolandó tervezői nyilatkozatokról nemcsak részletes tartalmi felsorolást kapunk, de a (8) pont jelentős segítséget ad jogos tervezési díjhoz jutásban is,

amikor úgy rendelkezik, hogy „a tervező a szerződésben megálapított ellenérték kézhezvételét követően – a tervezési szerződés teljesítéséeként –, aláírásával ellátva felhasználás céljából a szerződő fél birtokába adja a kivitelezési tervdokumentációt”.

A tervellenőr fogalma és szabályozása már megjelent a 104/2006. (IV. 28.) Korm.rendeletben, a lényege (9. §/6), hogy „a vezető tervezői címmel rendelkező tervező tervellenőrzésre is jogosult azon a szakterületen, amelyen a szakmai kamaránál jogosultsággal rendelkezik”. A 290/2007. rendelet tételesen meghatározza azon építmények körét, melyek esetében a kivitelezési tervdokumentációt tervellenőrnek kell ellenőriznie.

A rendelet IV. fejezete és 1. sz. melléklete részletes, minden tervezési szakágat és önálló tervi munkarészt felölelő követelményrendszert közöl a kivitelezési dokumentáció tartalmáról, ami kamarai díjszámítási/terv-tartalmi szabályzatunkkal összhangban, világos, tárgyyszerű útmutatóként szolgálhat mind a minőségi munkát teljesíteni akaró tervező, mind a teljesítést elismerni hivatott felek számára.

Régi probléma, hogy mindmáig rengeteg épület megvalósítására kerül sor kivitelezési terv nélkül. Kamarai biztosi munkánk során is többször tapasztaltuk, hogy az eddigi rendeleti szabályozás nem volt elég erős: az építési hatóságok nem tudták, vagy nem mindig akarták az építési engedély határozatban előírva megkövetelni a kiviteli tervek elkészíttetését, s a „takarékos kivitelező”, gyakran a félrevezetett építető egyetértésével, még tárgyalni sem volt hajlandó teljes körű kivitelezési tervdokumentáció megrendeléséről, jó esetben eltúrte egy-egy lelkiismeretes tervező önkéntes tervezői művezetését.

A most megjelent rendelet 16. §-a az eddiginél sokkal egyértelműbben szabályozza a kivitelezési dokumentáció elkészíttetésének kötelezettségét, lakóház esetében 250 m² összesített szintterület értékénél megállapítva a mentességi határt. Ugyanitt találjuk azokat a speciális eseteket, amikor a kivitelezési tervdokumentáció tartalma az építési engedélyezési tervdokumentációéval azonos.

Most, amikor az európai uniós versenyszabályok miatt végleg le kellett mondanunk a kötelező kamarai díjszabás vágyálmáról, sokak számára némi biztonságot, munkát-kenyeret jelenthet, ha sikerül a gyakorlatban is érvényt szerezni a tervezési szerződéssel és a kivitelezési tervvel kapcsolatos új szabályoknak.

Lényegesek, mivel az építés fontos jogi dokumentumait szabályozzák, az építési naplóval, valamint a munkák kezdésével, befejezésével, a változások bejelentésével kapcsolatos V., VI. és VII. fejezetek, és kapcsolódó mellékleteik is.

A rendelet rendelkezéseit 2008. január 1-jétől, a hatálybalépése előtt kiadott engedély alapján megvalósuló kivitelezés esetén 2008. június 30. után kell alkalmazni.

Rövidebb, s a tervezőket érintően látszólag kisebb horderejű a **291/2007. (X. 31.) Korm.rendelet az építésfelügyeleti tevékenységről**, de várhatóan e téren is új gyakorlat fog kialakulni az eddigiehez képest, ahol a vétkesek közül sokan megúszhatták büntetés nélkül, miközben épített környezetünk „húzta a rövidebbet”, és sokszor tervezők is méltatlan helyzetbe kerültek. Az eddigi 48/1997. (XII. 29.) KTM rendeletet 2008. január 1-jétől felváltó új jogszabály egyértelműen kodifikálja az építés és a mérnöki kamarák közreműködését is.

Területi testületünk kamarai biztosa már több mint egy éve meghívást kapnak, és tevékenyen részt is vesznek a megyei építésfelügyelet ellenőrzésében Győrben és Sopronban. A kamarai biztosi tevékenység fontos kibővítéseként, a tervezők szerepének a kivitelezés folyamatában való megerősítéseként is hasznosul ez a munka, melynek keretében a biztosok a kivitelezési tervek meglétét, minőségét, felhasználását egyaránt regisztrálni, ellenőrizni tudják.

Az ellenőrzési tapasztalatokat a kamarai elnökséggel és tagsággal, valamint az építési hatóságokkal megosztva, máris észlelhetők voltak pozitív hatások.

Egyre több olyan építési engedély határozat születik, amelyekben a jogszabályra hivatkozva, legalább felhívják az építető figyelmét a kivitelezési terv készíttési kötelezettségre.

Ezek a lépések javítottak tervezők helyzetén, így csak üdvözölni lehet, hogy az új jogszabály a tervezőket is érintő kötelezettségek, teljesítendő részletes szabályozása mellett a tervezői egzisztenciát befolyásoló kérdéseket is szabályozza. Így az ellenőrzés kiterjed a tervezői jogosultságra, a kiviteli tervdokumentáció tervezőjével kötött szerződés meglétére, a tervellenőrre vonatkozó jogosultsági előírások megtartására is.

Az építésfelügyeleti hatóság eljárása során egyes esetekben akár a helyszínen hozott végzéssel is megtilthatja a kivitelezési tevékenység folytatását, vagy éppen építésügyi bírság kiszabására is sor kerülhet, melynek megállapítását a 245/2006. (XII. 5.) Korm.rendelet részletesen szabályozza. Tervezői szempontból érdemes megemlíteni, hogy e rendelet mellékletei részletes Ft/m² egységárlistát és számítási módot is tartalmaznak, épületfajtánként. Mivel számos kötelező bejelentés, melyben az építető a tervező közreműködő segítségét is elvárhatja, építési bekerülési értékhatárhoz kötött, ezek az adatok hiteles forrásként ott is felhasználhatók.

Győr, 2007. november 30.

Fodróczyné Lugosi Zsuzsanna
építész, kamarai biztos

Fodróczy József
építész, a Gy-M-S Megyei Építész Kamara
elnökségi tagja

Lapzárta után

Tervezők, figyelme!

Új jogszabály lép életbe 2008. január 1-jétől az építési engedélyezési eljárásnál. A Magyar Közlöny 174. számában megjelent az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról szóló 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet, az ún. eljárási kódex.

► Szemelvények a MÉSZ 2007. november 29-i üléséről

- A MÉSZ Elnöksége a Dél-dunántúli Területi Tervtanácsba Pelényi Margit, Getto Tamás és Patartics Zorán; a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet Tervtanácsába Kálmán Ernő DLA, Hegedűs Péter és Patonai Dénes DLA; a Közép-dunántúli Területi Tervtanácsba pedig Kalmár László, Lévai Tamás és Pottyondy Péter építészeket delegálta.
- Az Elnökség a „fff – fiatalok feketén-fehéren” pályázat és vándorkiállítás ötletéért, szervezéséért és lebonyolításáért elismerését és köszönetét fejezte ki dr. Reischl Gábor DLA és Csontos Györgyi építészeknek azzal, hogy az elismerést a résztvevő munkatársaiknak is továbbítsák. Az Elnökség szeretné, ha az esemény 2. ciklusa 2008 februárjában elindulna.
- Az Elnökség úgy határozott, hogy az utóbbi időben tapasztalt kedvezőtlen jelenségek miatt állásfoglalást tesz közzé a tervpályázatok, a tervtanácsi döntések utóéletével, illetve a budai Duna-parti látkép jövőbeli sorsával kapcsolatban.
- Az MÉ és különösen annak Utóirat c. melléklete terjesztésének és magas színvonalú tartalmának megismerése céljából kezdeményezi az Elnökség, hogy az MÉ előfizetése kreditpontot érjen. A kérelmet a Titkárság nyújtja be a MÉK Továbbképzési Bizottsághoz
- A MÉSZ Elnöksége az NKA Építészeti Kollégiumába, a lejárt mandátumú delegáltak helyére, Földes László és Pottyondy Péter építészeket jelöli.

► Ami történt... MÉSZ-eseménynaplár

november

10. 30. „Múltunk a magasból” című kiállítás megnyitója a Kós-teremben. A megnyitó beszédet Kőnig Frigyes, a Képzőművészeti Egyetem rektora mondta. A kiállítást Czétényi Piroska vezetésével a MÉK Műemléki Tagozata rendezte.

11. 08. Csütörtöki Iskola (CSÜTI) novemberi rendezvényének Laposa József tájépítészborász volt az előadója. Az előadás címe „Hegyközségek” volt. A nagyszerű előadás szervezője a Falufejlesztési Társaság, moderátora Krizsán András Kós Károlydíjas építész.

11. 08. Az Építészpincében a „XII. Kőműves” c. építészportrékat bemutató filmsorozat Ferencz István és Virág Csaba építészekről szóló részét mutatták be az alkotók. A vetítést követő beszélgetés moderátora Bojár Iván András volt.

11. 12. „Szálloda a Clark Ádám téren” című tervpályázat nyilvános ismertetése a

Kós-teremben. A MÉSZ által lebonyolított pályázat eredménye szakmai vitát gerjesztett, ezért nagy érdeklődésre lehetett számítani az ismertetésen, ami be is következett, mert sok volt az érdeklődő és a zsűri is nagy létszámmal képviseltette magát. A pályázat opponense Janesch Péter volt, a kiíró László Árpád képviselte.

11. 13. A MÉK Belsőépítészeti Tagozatának szervezésében nyílt meg az „Év belsőépítésze 2007” c. kiállítás Rádóczy F. László és Tolnai Zsolt munkáiból. A kiállítást Lantos Edit építészettörténész nyitotta meg.

11. 22. Nagy Tamás és U. Nagy Gábor építészek munkásságát bemutató rész vetítése az Építészpincében. A „XII. Kőműves” c. építész-portréfilmsorozat alkotói Csontos János és Csontos Györgyi. A vetítést követő beszélgetést Csanády Pál építész, az Alaprajz c. folyóirat főszerkesztője moderálta.

11. 26. „6 kastély Európában” címmel tartott nagyszerű szimpóziumot a Kós Károly-teremben a Műemlékek Nemzeti Gondnoksága (MNG, korábban MÁG) és a MÉSZ közösen. A kiállításterületen bemutatott művek (Fertőd, Edelény, Tata, Szegvár, Óbuda Zichy-kastély és Majk), valamint a tervezők és opponensek felszólalásai nagy élményt jelentettek a szerencsés jelenlévő résztvevők számára. Az est moderátora Tétényi Éva, a MÉSZ elnökségi tagja volt.

11. 27. M. Nagy Szilvia szobraiból és rajzaiból nyílt kiállítás a Kós-teremben. A házigazda MÉSZ nevében Bolberitz Henrik titkár üdvözölte a megjelenteket. A megnyitó beszédet dr. Csányi Vilmos etológus mondta. A két hétig nyitvatartó kiállítás nagy látogatottságnak örvendett.

11. 29. MÉSZ Elnökségi ülés a Kandallós-teremben (szemelvényeket lásd külön).

► Felhívás

Tisztelt Építész Kollégák!

Az UIA WP Public Health Magyarországi Egészségügyi Munkacsoportja Építészet a gyógyulásért 2008 címmel kiállítást szervez Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központja Az egészségügyi infrastruktúra fejlesztése című konferenciasorozatához kapcsolódóan. A kiállítást 2008. január 24-én az Egészségügyi Menedzserképző Központ Design Napja keretében megnyitja Kálmán Ernő DLA építész, a Magyar Építőművészek Szövetségének elnöke, a kiállítást szakmailag bemutatja dr. Kiss Zsolt István építész, az UIA WP Public Health Magyarországi Egészségügyi Munkacsoportja elnöke. A kiállítás 2008.

január 21–25. között a Francia Intézetben megtekinthető.

A korábbi, Építészet a gyógyulásért 2006 kiállítás tablói jelenleg rendelkezésünkre állnak, kérem azokat az építész kollégákat, akik a korábbi tablók helyett új tablókat kívánják készíteni, illetve azokat, akik a korábbi kiállításon munkáikat nem mutatták be, de most ezt megtennék, 2007. december 20-ig jelentkezzenek nálam. A tablók 70x100 cm álló formátumban, habkartonra kasírozva készüljenek, a felső 20 cm és alsó 10 cm sávban jelenjenek meg a tervező kollégák, illetve a cég neve, logója, az épületre, pályázatra vonatkozó szöveges rész. A megmaradó 70x70 cm szabadon választható fo-

tókkal, grafikával készüljön. A kiállításon 2005 után készült pályázattal, tervvel vagy épülettel lehet részt venni, témánként maximum 1-2 tablóval, egy-egy kollégától maximum 3 tabló készítését várjuk. Kérem, hogy az e-mail címeket és telefonszámokat is adják meg, az egyeztetés érdekében. Az elkészült tablókat legkésőbb 2008. január 15-ig, kedd estig kérem A.S.C. Stúdió Kft. irodájába (1118 Budapest, Avar utca 33.) eljuttatni.

Dr. Kiss Zsolt István építész

UIA WP Public Health Magyarországi Egészségügyi Munkacsoportja
1118 Budapest, Avar utca 33.

E-mail: ascstudio@t-online.hu
Telefon/telefax: 06-1-209-2519

► Házunk tája

• A Magyar Építőművészek Szövetsége ritkán ad helyet társművészeti kiállításoknak, ezzel is hangsúlyozva, hogy a Kós Károly-terem nem egy a számtalan kis-galériák közül, hanem kizárólag építészeti, ill. kiemelkedő minőséget képviselő társművészeti kiállításokat fogad be.

• Ebbe az utóbbi kategóriába sorolhatók M. Nagy Szilvia szobrászművész bemutatott munkái. A mai korszellemtől idegen (tisztelet a kevés kivételnek), nem sikerorientált és marketingszemléletű, hanem elmélyült, gondos, míves és óriási energiabefektetést igénylő szobrait és grafikáit nem a piaci elvárás, hanem a belső kényszer és a lelkiismeret motiválja. Nem akar,

mert nem tud felületes lenni. Művei arról vallanak, hogy művészi eredmény sincs szellemi és fizikai energiabefektetés nélkül, a tehetségen mint alapkövetelményen túl, természetesen.

• A Magyar Műemlékek Gondnoksága (Gergely Zsolt igazgatóhelyettes és dr. Bardi Terézia igazgatóhelyettes) kereste meg szövetségünket egy közösen szervezendő szimpózium gondolatával. Nagy örömmel mondtunk igent a „Hat kastély Európában” című kiállításra és az ahhoz kapcsolódó fenti eseményre. A tervezők – Bodonyi Csaba és Farkas Pál (Edelény, Kastélysziget Kulturális Központ), Ekler Dezső (Fertőd, Eszterházy-kastély, Foga-

dóépület), Földes László (Szegvár, Vármegeyháza), Hegedűs Péter (Tata, Eszterházy-kastély), Kálmán Ernő (Óbuda, Zichy-kastély), Tornai Endre és Szabó Gábor (Majk, Kamalduli remetesház) és az opponensek, felkért hozzászólók – Bugár-Mészáros Károly, Gerle János, Horváth Jácint, Keller Csilla, Ritoók Pál, Szegő György és dr. Winkler Gábor – magas színvonalú ismertetéseikkel és véleményekkel anynyi információt adtak a termet zsúfolásig megtöltő érdeklődő hallgatónak, hogy a termen kívül az előirányzott időkeret is szűknek bizonyult. Az est sikeréhez nagyban hozzájárul Tétényi Éva értő és kellően határozott vitavezetése is.

VALKO®-BIZTOSÍTÁSOK

- kiemelkedő fedezetekkel
- egyedi feltételekkel
- speciális szakmai felelősség-biztosítási védelmet ajánl

• segíti Önt a biztosítási védelem működésében és az esetleges károk rendezésében

e szakmai terület kiváló ismerője, a Magyar Építész és a Magyar Mérnöki Kamara és tagjaik biztosítási képviselője, a

VALKO®-INTERNACIONAL

Biztosítási Alkusz, Képviselői, Tanácsadó és Szakértői Kft.

H-1066 Budapest, Teréz krt. 40.

Tel.: (36-1) 331-9677, 269-5408, 311-3087

Fax: (36-1) 331-9584

MÉSZ Könyvtár

Nyitva tartás:

hétfőn és pénteken 10–12 óráig,
kedden és csütörtökön 14–16 óráig.

Új könyv:

Szendrői Jenő építész (1913–2000) emlékkiállítása

WINKLER Gábor: Pápai éveim – mindkét kiadvány a szerző ajándéka

BUDAI Aurél: Középkori zsinagóga a budai várnegyedben – Tétényi Éva ajándéka

TATAI Erzsébet–TATAI Mária: Környezetkultúra – Tatai Mária ajándéka
Művészgenerációk. A Györgyi-Giergl család három évszázada – Földes László ajándéka

KULTERMANN: Tradíció Globalizáció. Kultúrák közötti csere és regionális identitás az építészetben – Kévé György és Kovács András ajándéka

Szeretettel várjuk régi és új könyvtárlátogatóinkat fenti időpontokban.

► Szubjektív beszámoló a 40. SAVARIA Urbanisztikai Nyári Egyetemről „Az élhető település és a vidék felzárkóztatása” – III. rész

Hanczár Zsoltné közmű szakági tervező áttekintette a **közművesítés fejlődésének folyamatát:**

Történelmi múlttal bíró közműrendszerek (római kori vízellátás, csatornázás) kivételével, csak a XX. században indult el a mai fogalmak szerinti közműszolgáltatás. A kezdetekkor a közműszolgáltatás, közműfejlesztés elsődlegesen a főváros egyes részeinek ellátását, illetve a nagyobb városok egyes részeinek az ellátását szolgálta. Szélesebb település körre való kiterjesztése csak a II. világháborút követően indult. A közműszolgáltatás fejlődési folyamatát vizsgálva, az országosan kiépülő, a kisebb népességszámú településeket is ellátó villamosenergia-ellátást a vezetékes ivóvízellátás kiépítése követte. (A villamosenergia-ellátó rendszer adott erőműtől indított hálózattal egy-egy nagyobb körzet ellátását szolgálta, az ivóvíz-ellátás inkább helyi bázisra, vízmű kútra támaszkodott, helyi ellátásra létesült.)

Nagyon sokáig ez a két közműág – a villamosenergia és a vezetékes ivóvíz ellátás – jelentette a települések döntő hányadában a közműellátás fogalmát.

Nagyobb városokban, annak általában a központjában kiépítettek közcsatorna hálózatot, amelyben egyesített rendszerként üzemelve szállították el a szenny- és csapadékvizeket, közvetlen bevezetve valamilyen élővízbe.

Újabb lépcsőfokot jelentett a települések közműellátásában az országosan általánosan 1980–90-es években elindult vezetékes gázellátás kiépítése. Ez a gázszolgáltatás a földgázra támaszkodott. (Helyi városi gáz gyártó telepekkel rendelkező településeken már korábban is létezett vezetékes gázellátás, de ez csak néhány település számára állt rendelkezésre.)

Ezt követte az 1990-es évek második felében általánosabban és már nem csak egyes nagyobb városok, régiók privilégiumaként elindult állami segítséggel a szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás kiépítése, és a privatizált elektronikus hírközlés piaci verseny hatására fokozatosan közműszolgáltatássá vált.

Meg kell említeni, hogy az 1960–80-as években nagyobb városokban épülő lakótelepek hőellátására újabb közműágként távhőellátási rendszereket építettek ki. Ezek azonban csak szűk, helyi jelentőségű érdekeket szolgáltak, nem tekinthetők településszintű, pláne országos szinten területekre is kiható közműellátásnak. A falvakat ez nem érintette.

Az 1990-es évek végére a közműellátás általánosabbá válásával urbánussá válhattak a kisebb települések (inkább csak központjai) is, és ezeken a helyeken elméletileg elmosódott lakáson-épületen belül a város–falu közötti különbség. A különbség az utcán jelentkezett, a burkolatlan utcákban, a közlekedési nehézségekben, az esővízelvezetés hiányosságaiiban stb.

Közműellátottság elemzése, mennyiségi közműellátás

Természetesen a bevezető a közművesítés fejlődéséről túl ideális képet vetített előre, ami azonban nem ennyire általános érvényű az ország valamennyi településére. Ennek tényszerű elemzésére a statisztikai adatok nyitnak lehetőséget.

Az interneten is elérhető adatbázis szerint országosan 1980-hoz képest a fejlődés 2007 január 1-jén a következő:

Vezetékes (hálózati és házi) ivóvíz ellátottság	64,0%-ról 91,2%-ra nőtt
Csatornával rendelkező ingatlanok száma	66,8%-ról 91,6%-ra nőtt
Ebből: közcsatornával	36,6%-ról 56,9%-ra nőtt
házi csatornával	30,2%-ról 34,7%-ra nőtt
Vezetékes gázellátottság	25,1%-ról 69,7%-ra nőtt
Vízöblítéses WC-vel ellátottság	52,5%-ról 86,1%-ra nőtt

A részletesebb adatokkal azonban rámutatnak a területi egyenlőtlenségekre, az egyes régiók ellátottságának eltéréseire: Megyéenkénti bontásban a települések ellátottsága azt mutatja, hogy a vízellátás teljes, a szennyvízellátás hiánya 21 és 85%

között változik, a földgázellátás hiánya 0,0 és 37% közt van, a leggyengébben mindkét esetben Baranya, Bács-Kiskun és Vas megyék, míg a legellátottabb helyen Komárom, Győr-Moson-Sopron és Pest megyék állnak. A következő két táblázatot teljes egészében közölni gondolom, mert jóval több tanulság van benne, mint ami az előadás témaköréhez szükséges, és így ki-kí vonhatja a területére, vagy településére vonatkozathatót.

A települések közötti kapcsolatok formáiról **dr. Tóth Zoltán**, a MUT alelnöke, egyetemi tanár tartott előadást.

Az együttműködés céljaként az életminőség javítását, a fenntarthatóságot, a foglalkoztatottság tartósan megfelelő voltát, a gazdasági versenyképességet és végül a sikerességet, mint az emocionális oldal kifejezhetőségét határozta meg. Pontonként igazolta a célok – beláthatóan valós és összességében komplex – voltát. A célok megértése és meghatározása után elemezte a globalizáció és a regionális hatásokat, megállapítva, hogy e két egymással gyakran ellentétes gazdasági irányzat egyensúlyba kerülve érhet legtöbbit a területen élőknek.

A globális irányzatnál az alábbi – nyilván nem mindig teljesen fehér-fekete, de irányjaiban jellemző – meghatározókat emelte ki:

- A nemzetközi tőke igényli a „tudást”, bár a tudásigényes iparok mozgása ritka, áttelepülésük kevesebb esetben várható. Ez természetesen igaz érkezésüket és távozásukat illetően is.
- A globális gazdaság minden lépését a területen megkívánt – externáliákkal a területen érvényes kötelező jogok mértékével számoló – gazdaságosság befolyásolja, más szempontok mérlegelését nem teszi meg, s mintegy nem is várható el tőle más.
- Az előző szemponttal is összefügg, hogy a nemzetközi tőke a hely iránt – az esetek jelentős részében – érzéketlen, vagy ahhoz az előző pontban írtak szerint, sajátosan viszonyul.

A regionális gazdálkodás esetén, mint rá jellemzőket – a globálishoz hasonlóan nem a teljes részletezettséggel – az alábbi meghatározókat emelte ki:

- A regionális gazdaság nyilván és alapvetően a helyi adottságokból képes építkezni, így elsősorban a helyi tapasztalatból, ami együtt jelenti a helyi anyagokat és a helyi munkatapasztalatokat egyaránt.
- A másik tulajdonsága, mintegy a globális gazdasággal szemben határozva meg magát, érzékeny, illetve minden esetben érzékenységet mutat a hely, a terület és annak szelleme iránt.
- Sajátos meghatározó a „minőség”, amin az egyediséget, vagy a „személyreszabottságot” is érthetjük, szemben a globális talán „általánosan megfelelő” – kissé uniformizált – minősíthetőségével. Beletartozik a minőségbe az is, hogy igény szerinti minőséget kérhetünk egyegy termelőtől vagy szolgáltatótól.
- A meghatározók között fontos szerepet kap az is, hogy a helyhez, esetleg arcuathoz kötött termékek ritkák, s részben ebből is adódó egyediségükkel, a vásárló/használó egyéniségének kifejezéséhez, megmutatásához képesek hozzájárulni.

Az előadó a XXI. század városihálózatairól szóló elzótán, elemelve azok „hálózatosságának” meghatározóit, vagy jellemzőit. A hálózatok létrejöttének és megmaradásának okai három meghatározó kapcsolatra vezethetők vissza, melyek az integráció, az együttműködés és a különbözőségek. E három viszony együttes megléte, és megtertarthatóságának biztosítása képes megalapozni a városok hálózatba szervezhetőségét és hálózatban maradását.

A hálózat megmaradásának alapfeltétele, hogy az ott lakók, az ott dolgozók és az oda látogatók elégedettségét/elismerését kiérdemelje az együttléteből teremtett előny. Ez akkor valószínű, ha a kapcsolatok elég szorosak, érzékelhetőek és előnyösnek tűnnek, ha a különbözőséget a városihálózatban belül megerősítik. Jól példázza ezt az Európai Területfejlesztési Perspektíva, mely a következőket rögzíti: „Az Európai Unió területi jellemzője az, hogy kulturális sokfélesége kis földrajzi területen koncentráltan jelenik meg. Ebben különbözik a világ több nagy gazdasági

övezetétől, úgymint az USA, Japán, és a MERCOSUR. Az európai integráció ellenére is meg kell őrizni ezt a sokféleséget, amely potenciálisan az EU egyik legjelentősebb fejlődési tényezője. Tehát nem szabad, hogy a területfejlesztési politikák uniformizálják az Európai Unióban meglévő helyi és regionális identitásokat, amelyek segítenek javítani az állampolgárok életminőségét.” A hálózati társak ebben a viszonylatban képesek egymás kiegészítésére, és ebben, és csakis ebben a viszonylatban lehetnek – a hálózat fenntartása mellett – egymásnak versenytársai.

A városihálózatok formái, illetve funkciók alapon történő meghatározhatóságuk.

- Szinergikus hálózatok, amelyekben a hasonló nagyságrendű és funkciójú városok működnek együtt, hogy piacra jutásukat megteremtsék, vagy mert csak így tudják piacukat – és természetesen lakóikat, s kultúrájuk folyamatos voltát – megtartani
- Komplementer hálózatok, amelyekben az egyes városok különböznek egymástól funkcióik tekintetében, de ez a különbözőség olyan, hogy azok kiegészítik egymást és együtt képesek a polgáraik igényeinek jobb kielégítésére. Ezekre a hálózatokra lehet jellemző a kiegészítő együttműködésnek egy sajátosan szervezett formája, a klaszterek működése, vagy a klaszterszerű együttműködés.
- A flexibilis hálózatok kapcsolataikat rugalmasan változtatják, mert azok csak ideig-óráig jelentenek mindegyikük számára előnyt.
- Természetes hálózatok azok, amelyek a megfelelő információk birtokában, azok összegyűjtéséből levezetve a közös versenyképesség erősítését csak együtt képesek megvalósítani, s „egymásra utaltóságukat” elismerve együttműködnek.

Felkért hozzászóló volt **Somfai András** okl. mérnök, közlekedéstervező, aki a közlekedésben szükséges „agyátrendezés” szükségességéről szót a vidék felzárkóztatása kapcsán.

Áttekintette a közúti közlekedést röviden, megemlítve, hogy míg 2000-ben az Európai Unió tagállamainak közút-kiépítettsége ~95%-os volt, Magyarorszáké ~40%. Ma a „25-ök” útjainak kiépítettsége mint

egy 56%. Látható belőle a keleti részek útkiépítettségi lemaradása. Ha példának tekintjük az unió Ny-i államainak útminőségét, s törekszünk elérni azt, a következő 50 évben kb. 85%-ra javulhatunk.

Az állami úthálózat tervezése – részben a nagy rendszerek tehetetlensége miatt – ma is az 1950-es évek terveit, főbb irányait követi.

A mai úthálózat mintegy 12%-os bővülésével minden települést el lehetne érni úttal, de ehhez nem elég a sugár irányú fejlesztés. A külterületi falu-összekötő utak egyúttal a mezőgazdaság kiszolgálóivá válhatnak, s könnyű belátni, hogy akár ez a tény is a mezőgazdaságunk versenyképességét javítva az EU piacain egyre valószínűbb versenyhelyzetbe hozhatná a magyar agrárium termékeit.

Hiányzik Magyarországon az a „háromszámjegyű” út kategória, amelyik nagyságrendjével jól szolgálhatná a vidéket, illetve a vidéki központok hálózatát szerveződését.

Szomorú statisztikai adat – ami kihát a kultúra, a művészet és a szolgáltatások igénybevehetőségére – hogy országunkban a városok egynegyede rendelkezik csak főútvonalival kapcsolattal.

A vitában elhangzottak, hogy az esélyegyenlőség, amit minden program fenn hirdet, a szolgáltatások elosztottságát és a hozzáférés legalább fizikai megteremtését igényelné. Az úthálózat mindig az azt tervező és megvalósító hatalom leképeződése, most is. Ha ilyen ütemben épülnek a faluközi utak, és így fogy a falvak lakossága, azt kockáztatjuk, hogy mire elkészül az út, tán már nem is lesz kinek, nem is lesz összekötni való falu.

Külön gondként merült fel egyes közműgazdák esetén, hogy létesítő, tulajdonos, szolgáltató és hatóság is egy „személyben”. A hatósági feladatok különválasztása akkor is fontos volna, ha egyes már mindenbe beletörődött, vagy a hatalomból mindig eléggé részesülő véleménye szerint a jogszabály és annak érvényesítése nem lehetséges és nem is számít.

A következő számban folytatjuk.